

Opis

Współczesne ubezpieczenia stanowią mechanizm finansowania skutków ryzyka, którego funkcjonowanie oparte jest na określonych rozwiązaniach prawnych i instytucjonalnych. Pełnią one jednocześnie niezwykle ważną rolę w systemie finansowym, przede wszystkim za sprawą funkcji akumulacji kapitału.

Podejmowanie problemów z zakresu ubezpieczeń, zarówno na gruncie teoretycznym, jak i w praktyce, wymaga świadomości współwystępowania i współzależności pewnych zjawisk. Świadomość taka niewątpliwie pozytywnie wpływa na efektywność różnorodnych decyzji podejmowanych w odniesieniu do zastosowania ubezpieczeń. Z tego względu, celem niniejszej publikacji jest prezentacja różnych problemów funkcjonowania ubezpieczeń w gospodarce wolnorynkowej w sposób kompleksowy, łączy różne podejścia. Poszukując inspiracji dla odmiennego, nowego spojrzenia na rozważane problemy, pozwalającego jednocześnie na eksponowanie ich współzależności i współwystępowania, rozważania oparto o ujęcie systemowe. Zaproponowano koncepcję hierarchicznego postrzegania systemu ubezpieczeń, wprowadzając i następnie rozwijając w kolejnych częściach zagadnienia mikro-, makro-, mezo- i megasytemu ubezpieczeń. Publikacja adresowana jest przede wszystkim do grona studentów oraz praktyków, którzy w swoim życiu zawodowym zetknęli się z koniecznością podejmowania decyzji w zakresie ubezpieczeń.

Spis treści

Wprowadzenie 7

CZĘŚĆ I

UBEZPIECZENIA W UJĘCIU SYSTEMOWYM - WPROWADZENIE

Rozdział 1

Współczesne ubezpieczenia - ujęcie ideowe (Daniel Szewieczek) 11

Rozdział 2

Wymiary systemu ubezpieczeń (Monika Wieczorek-Kosmala) 23

2.1. Istota i przydatność ujęcia systemowego 23

2.2. System ubezpieczeń jako wielki system dynamiczny i jego struktura hierarchiczna 27

CZĘŚĆ II

MIKROSYSTEM UBEZPIECZEŃ - ELEMENTY I RELACJE

Rozdział 3

Nabywcy ubezpieczeń jako popytowa strona rynku ubezpieczeń. Kontekst interesu ubezpieczeniowego (Monika Wieczorek-Kosmala) 35

3.1. Interes ubezpieczeniowy i jego komponenty 35

3.2. Konkretyzacja interesu ubezpieczeniowego dla wiodących grup nabywców ubezpieczeń 38

3.3. Ogólne wyznaczniki popytu na ubezpieczenia 43

Rozdział 4

Ubezpieczenie jako przedmiot transakcji na rynku ubezpieczeń - aspekt podażowy (Krystyna Znanińska, Daniel Szewieczek, Monika Wieczorek-Kosmala) 47

4.1. Rynkowa oferta ubezpieczeń 47

4.2. Oferta ubezpieczeń osobowych 50

4.3. Oferta ubezpieczeń majątkowych 58

Rozdział 5

System dystrybucji ubezpieczeń (Elżbieta Nieszporek, Monika Wieczorek-Kosmala) 69

5.1. Elementy systemu dystrybucji ubezpieczeń 69

5.2. Elementy bezpośredniego i pośredniego systemu dystrybucji ubezpieczeń 73

5.3. Kierunki rozwoju nowoczesnych metod dystrybucji ubezpieczeń w Polsce 84

CZĘŚĆ III

MAKROSYSTEM UBEZPIECZEŃ - KONTEKST BRANŻOWY

Rozdział 6

System ubezpieczeń na życie (life) i pozostałych (non-life) (Anna Doś, Daniel Szewieczek) 91

6.1. Przesłanki wyodrębnienia systemu ubezpieczeń na życie (life) i pozostałych (non-life) 91

6.2. Kalkulacja składek ubezpieczeniowych 95

6.3. Tworzenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych 100

6.4. Działalność lokacyjna zakładów ubezpieczeń 105

6.5. Zróżnicowanie branżowe w zakresie wymogów kapitałowych 110

Rozdział 7

Organizacja systemu komercyjnych i wzajemnych ubezpieczeń gospodarczych w Polsce (Helena Ogrodnik) 115

7.1. System komercyjnych ubezpieczeń gospodarczych 115

7.2. System ubezpieczeń wzajemnych 119

CZĘŚĆ IV

MEZOSYSTEM UBEZPIECZEŃ - KONTEKST ROLI PAŃSTWA

Rozdział 8

System ubezpieczeń obowiązkowych (Elżbieta Nieszporek) 127

8.1. Obowiązek w systemie ubezpieczeń i przesłanki jego wprowadzenia 127

8.2. Rys historyczny ubezpieczeń obowiązkowych w Polsce 129

8.3. Ramy prawne funkcjonowania obecnego systemu ubezpieczeń obowiązkowych w Polsce - katalog ubezpieczeń obowiązkowych 133

Rozdział 9

System ubezpieczeń społecznych (Piotr Kania, Krystyna Znanińska) 141

Rozdział 10

System ubezpieczeń zdrowotnych (Aleksandra Szewieczek) 159

10.1. Zdrowie i jego ochrona 159

10.2. Charakterystyka rynku ochrony zdrowia 162

10.3. Miejsce systemu ubezpieczeń zdrowotnych w klasyfikacji modeli ochrony zdrowia 165

10.4. Przepływy finansowe w systemie ubezpieczeń zdrowotnych 169

10.5. System ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce 175

CZĘŚĆ V

MEGASYSTEM UBEZPIECZEŃ - KONTEKST GLOBALNY

Rozdział 11

System reasekuracji (Helena Ogrodnik) 179

11.1. Reasekuracja jako metoda podziału ryzyka 179

11.2. Funkcje reasekuracji 181

11.3. Formy i rodzaje reasekuracji 184

11.4. Reasekuracja krajowa i zagraniczna 189

Rozdział 12

System transgranicznej działalności ubezpieczeniowej (Aneta Staszal, Monika Wiczorek-Kosmala) 191

12.1. Przesłanki umiędzynarodowienia ubezpieczeń 191

12.2. Zaplecze regulacyjne transgranicznej działalności ubezpieczeniowej 194

12.3. Działalność transgraniczna ubezpieczycieli 197

12.4. Inne zjawiska towarzyszące transgranicznej działalności ubezpieczeniowej 201

Rozdział 13

System jednolitego rynku ubezpieczeń w Unii Europejskiej - wybrane problemy (Daniel Szewieczek) 209

13.1. Fundamenty jednolitego rynku ubezpieczeń w Unii Europejskiej 209

13.2. System wypłacalności zakładów ubezpieczeń „Solvency II” 211

Zakończenie 219

Bibliografia 223

Spis rysunków 237

Spis tabel 239